

ערכית: ב (ג) אין נופלין על פניהם. דנהגין לעשותו קצת כמו יום טוב:

(ד) 'למנצח' ו'מוזמר לתורה'. 'למנצח' משום דכתיב ביה 'ביום צרה' ו'מוזמר לתורה' דבזמן הבית היה אסור להקריב שום קרבן הנאכל בערב יום הכפורים, דממעט זמן אכילתו, שהרי על-כל-פנים כל הקרבנות נאכלין ליום ולילה שלאחריו, וביום הכפורים אי אפשר לאכול (יב) ונמצא מביא לידי פסול: (ה) ערבית-כפור שחרית, אבל במנחה (יג) אין אומרים אותו בכל גזונו:

(6) הל' חז' גמ'

למה יש מקומות רבים באשכנז שאין נוהגין במלקות, והרי כל ספרי הפו גדולי אשכנז המהמיר'ל ועד המ"ב הביאו מנהג זה, ואפשר בזמנינו שרבו ליצני שייך הטעם שכ' המ"ב בסי' תקנ"ד בשעה"צ או מ"ה.

(5) הל' המ"ה

שם. כל סקסל לוקין וכו' ורבים נסגו שלא ללקות

בו כיון שמחזיקין אותו ליוצ' כמ"ש סנה"ט לעיל סי'

(8) הל' אכרי"ב

אף במקומות שנהגים שלא להרבות באשמורת ערב יום הכפורים בסליחות, וכמו שנהגים במדינות אלו, ואין נופלים על פניהם באשמורת, מכל מקום במנחה שלפני ערב יום הכפורים [ג] אומרים תחנון בנפילת אפים. והנהגים שלא לאכול

(10) הל' ח"י פ"ק

יט' המנהג לברך את הבנים קודם שנכנסין לבית הכנסת, שאז כבר חל קדושת היום ושערי רחמים נפתחים. והנוסח שאנו מברכים, ישימך וכו' והי רצון מלפני אבינו שבשמים שיתן בלבך אהבתו ויראתו ותהיה יראת ה' על פניך כל ימי חיך שלא תחטא, ותהי חשקך בתורה ובמצוות, עיניך לנוכח יביטו, פיך ידבר חכמות ולבך יהגה אימות, ידיך יהיו עוסקות במצוות, רגליך ירצו לעשות רצון אביך שבשמים, ויתן לך בנים ובנות צדיקים וצדיקות עוסקים בתורה ובמצוות כל ימיהם, והי מקורך ברוך, ויזמין לך פריסתך בהיתר ובנחת ובריות מתחת ידו הרחבה ולא על ידי מנגות בשר ודם, פריסתה שתהיה פנוי לעבודת ה', ותכתב ותחתם לחיים טובים וארוכים בתוך כל צדיקי ישראל אמר:

(12) הל' אכרי"ב

אם חל בשבת החזון מתחיל מזמור שיר ליום השבת כו', ואומרים אחריו קדיש יתום כמו בכל שבת. [מן] (לא) ויש לומר מזמור שיר לאחר ברכת שהחיינו ולא קודם לו. ובמקומות שנהגו כשחל יום טוב בשבת לקבל שבת במאמרים לבו נרננה ופיוט לבה דודי כמו בכל שבת, ויש שאין אומרים ביום טוב שחל בשבת רק מזמור לדוד הבו לה' בני אלים ורחו ראשון ואחרון מן לבה דודי, [מן] מכל מקום כשחל יום הכפורים בשבת, (לב) אין אומרים כלל רק מזמור שיר ליום השבת לבד. וכו'

(13) הל' ח"ג פ"ג

בשלוש וכו', (י) ונהגין לעמוד או ולעשות דוגמא כמו שמקבל פני אדם גדול. (יא) נהגו שלא לקבל את השבת ביום הכפורים שחל בשבת, (יב) רק שאומרים 'מוזמר שיר ליום השבת' קודם 'ברכו', ואפילו הנהגין בשאר יום-טוב כשחל בשבת לומר עוד איהו מזמורים בשביל שבת: (יא) מיד אחר וכו'- וגם הנשים נוהגות קודם הדלקת הנרות לחרוך את עצמן וללבוש

(14) הל' ח"ג פ"ג

[יט] מכל מקום כשה' יום הכפורים בשבת כו'. עיין צעירי נסח הגדולה סימן קס"ג בהגהות הטור אומ' ד' כתב שנהגו שלא לקבל שבת ביום הכפורים שחל בשבת, והוא נהגו כן על פי הקבלה ששמעתי אומרים שהכלה הוא נפש ימיה וציוס הכפורים כיון דאין כאן נשמה ימיה מפני הטעמים דממעט זה אין מברכין על הנשמים אפילו במואל שבת שחל ביום הכפורים, אין כאן קבלת שבת שאין כאן נשמה ימיה, ואין נראה כן מדברי התלמוד פרק כל כתיב' אלא דקבלת שבת הוא על השבת כמ"ש במשנה חלק אורח חיים סימן קצ"ה עכ"ל. אך המנהג שלא לקבל שבת כלל, גם אין אומרים ביום מדליקין כמ"ש בשם מהר"ל, ועיין צעירי

(16) הל' ח"ג פ"ג

תשמיש עם אשתו מאחר שרואה אותה (ה) אצל הנו שבבית) (מהר"ל). יאמ' חל להיות בשבת חייבין הכל להדליק: הגה ומברכין להדליק נו של שבת ושל יום הכפורים: ב. יש מי שאומר (ו) שמברך

ומ"ב ס"ק ז'. (בח) המנהג של כללות העולם לומר-כן וכנפדת במחזורים: וכן מ"ש במ"א

(20) הל' ח"ג פ"ג

ג [י] (א) חל בשבת, אומרים 'זיכור' (י) וברכה אחת מעין שבע וחזרת 'מקדש השבת' (יא) ואינו מברך של יום הכפורים: (ואין אומרים 'אבינו מלכנו' בשבת, אבל שאר הסליחות והתחינות אומר כמו בחול) (יב) יש צריך להעמיד אחד לימין-שליח-צבור

(21) הל' ח"ג פ"ג

(טו) בזה 'המלך הקדוש שאין כמוהו': (יא) ואינו מזכיר של יום הכפורים. (טז) דברכה זו אינו בא בשביל יום הכפורים, דהלא אם חל יום הכפורים ביום חול אין צריך לומר בה ברכה אחת מעין שבע: ד' (יב) צריך להעמיד וכו'.

2) באין נופלים על

פניהם בערב יום הכפורים: הגה גם אין אומרים (ד) 'למנצח' ו'מוזמר לתורה' (מנהגים). גם אין אומרים קודם עלות השחר הריבה סליחות, ויש מקומות נוהגים להרבות בסליחות, והכל לפי המנהג. ולענין אמירת 'אבינו מלכנו' בערבית-כפור יש בו מחלוקת בין אחרונים, ומנהג עירי שלא לאמרו, כן אם כשחל יום-כפור בשבת שאין אומרים בו 'אבינו מלכנו', אז אמרין אותו (ח) ערבית-כפור (א) שחרית:

(3) הל' ח"ג פ"ג

(ה) ונהגו ליתן הכפרות לעניים או לפדותן (ד) (ו) בממון שנוהגים לעניים (מהר"ל). ויש מקומות שנהגין לילך (ז) על הקברות ולהרבות (ח) בצדקה, והכל מנהג יפה. ויש להסמך שחיטת הכפרות מיד לאחר

(4) הל' ח"ג פ"ג

מתיקה בע' ויח"פ צנוקר חחר התפלה וכל אחד שנטק לומר חס ה"ז נגזר עלי להטות מן הלוקה בואת אקיים. נה"ס: (לפ) לילך. ע' כסודר מהרענן שמתחם על מקומום שמיטין ק אך קצטוהו כפרב יוחכ"פ שהול' לוי"ט. ופ"כ טוב ללכה יום או יומים קודם ע' ויחכ"פ. וכ"כ כס' שלחן גבוה ע"ש. וטוב ליחזר שלא לילך

(5) הל' ח"ג פ"ג

ימות השנה (טו) ומדיכין. ואין אומרים 'אבינו מלכנו' (ע"י טוף סימן תרה) וכל-שכן תחנון: ו יכל הקהל לוקים מלקות (ו) ארבעים אחר תפלת המנחה, (יח) שמתוך כך יתן אל לבו לשוב מעבירות

שבדיד: הגה ונהגו שהגבלה אומר (ט) וירדוים בשעה שלקה, והמלקה אומר יהוא רחום יכפר עוון וגו' שלשה פעמים, שהם ל"ט חיבות, כנגד ל"ט מכות (מנהגים). ונהגו להלקות ברצועה (פ) כל-ידו, דאינו רק נצטוו למלקות. ויקח רצועה של עגל, על דרך שנאמר ידע שור קנהו' (כל בו). והנלקה לא יעמוד ולא יישב, רק מוטח (מנהגים). (כא) פניו (ז) לצפון ואחוריו לדרום (מהר"ל). יום הכפורים אינו מכפר

(9) הל' ח"ג פ"ג

ב. [ה] נהגו שהאב והאם (ו) מברכין את בניהם טרם לכתם לבית הכנסת, ומעתירים בברכה זו גם כן שיתחמו לחיים טובים ושיהיה להם נכון ביראת ה', וישת לבכבו אהבתו ויראתו בלב שלם, (ז) וכל אחד כפי מערכי לבו ושינון לשונו שיהיה תחנונים בכבי וברמעות שליש למען יקם ה' את דברו ויקובל תפלתו ויעתר אל ה' וירצה. ואגב זה מעוררים הבנים והבנות שילכו בדרך טובים ואורחות צדיקים ישמרו ולחוק לבנם לתורתנו הקדושה, כי בעת ההיא מורך בלבכם מאימת הדין והדברים עושין רושם ונכנסים ללב ביושר. ורבים הולכים גם לקרוביהם אנשים של צורה וחסידים ואנשי מעשה שיברכו אותם, ומבקשים מהם שיתפללו-בעדם ביום הקדוש בנשואם תפלה בעד השארית הנמצאה לפקדם ולהזכירם לטובה. ויש להמירם לעשות

(11) הל' ח"ג פ"ג

מזה בספה"ק: (לח) מתפללין. ונוהגין שהנבאי של ציהכ"ג מחלק להכזר מיני

(15) הל' ח"ג פ"ג

ק כ' הטעה שנת יחזר מטעם כי חן נשמה ימיה ציוסכ"פ מפני התענית (וע' באלף לחמה משיכ בזה) וכו'. תורת שנת ס' רס"ב פ"ג כ"ט כ"ט ע"ז שהול' נגד השכל שינרוס היום כפור שנקרא שנת שנתן שלא יתי' בו נשמה ימיה. והא דפסק הרמב"ם ופ"ג סי' תרכ"ד והא מברכין על הנשמים במואל יום כפור כשחל בשבת היינו משיס דנהגו לאכול ולשמות במואל יום כפור לך אין אר"ב-בשמים.

ימיה. יש לומר דהעיקר טוונט רוחב שלב לחטחה ולשמחה וגם זה שייך ביוהכ"פ שיש בו שמחה שיכופר עונותיו. (ובלא זה

פ"כ במקום שנהגו כשחל יום שבת לקבל שבת במחזור לדוד כתיב לה' בני אלים. ובפיוט לכה דודי. (פיוט ב' תנאים הראשונים ו' האחרונים). גם ביוהכ"פ שחל בשבת אין להס לטעה המנהג. וכן נוספין המתפללין נוסחא שחדר וכל אחד יחזיק בתנאי מקומו: (כד) ברכו. כס' הפרי"ט (פ"ג) גמ"ז ס"ק ב' דביהכ"ג שיש דפין

(17) הל' ח"ג פ"ג

קודש", (יב) ובמקומות שנהגין לומר "באהבה מקרא קודש" אין לשנות. (יג) ואם חל בשבת אין אומרים "אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו", דכיון שהוא יום תענית אין כל-כך רצון במנוחתנו, אבל אומרים "הנהגילנו ד' אלהינו באהבה

(18) הל' ח"ג פ"ג

במ. ייש נוהגים לא לומר ביום הכיפורים שחל בשבת 'אלקינו ואלקי אבותינו רצה במנוחתנו' בכל התפילות, שנהרבה נוהגים כן לומר. ואף אלה שאין אומרים ב' אומרים בברכה מעין שבע (מגו אבות).